

1.21. Holzhammer-ház

Cím	Mosonmagyaróvár, Fő utca. 8.
Helyrajzi szám	166
GPS koordináták	47° 52' 40" N 17° 16' 13" E
Törzsszám	3116
Nyilv. azonosító	4532
Eredeti funkció	Nemesi kúria, takarékpénztár
Jelenlegi funkció	Lakóépület üzlethelyiségekkel
Építés ideje	XVII. sz., 1830, 1880
Tervező	
Stílus	Neoreneszánsz
Adatfelvétel ideje	2018. 11. 20.

1.21. Holzhammer-ház

A műemlék leírása

A Fő utca és a Városház utca sarkán álló, kissé szabálytalan alakú telken emelkedik az U alaprajzú háromszintes, historizáló stílusú épület. Főhomlokzata nyugati irányban a Fő utcára néz, s itt nyílik a főbejárat a középső tengelyben. A főhomlokzat tizenhárom tengelyes: a szélső három-három tengely rizalitot alkot, amely enyhén emelkedik ki a homlokzat síkjából. A homlokzat középső három tengelye enyhe kiülésű diadalív szerű kapuzatot alkot. Az enyhén kiugratott lábazon rusztikázott testű, toszkán fejezetes pilaszterek nyugodnak, amelyek sima gerendázatot hordoznak. A középső, szélesebb tengelyben nyílik a kapu, sarkain kerékvető kövekkel. A földszintet és az első emeletet erőteljes kiülésű, fogrovatos osztópárkány választja el, amely a rizalitoknál és a kapuarchitektúránál golyvázódik. Az első és a második emelet falfelülete sima, amelyet nagyméretű ablakok tagolnak. A leghangsúlyosabb az első emelet, ahol az ablakokat a rizalitokban szegmensíves, míg középpütt háromszögű timpanon koronázza. Az épületet erőteljes, több részből álló koronázópárkány zárja. A Városház utcai oldalhomlokzata öttengelyes. Az udvari homlokzat gangos, függőfolyosós kialakítású, nélkülöz mindenfajta tagolóelemet.

A műemlék története

Magyaróvár egyik kiemelkedő műemléki és városképi értéke. Valószínűsíthető, hogy már a XIII-XIV. századtól állt épület a középkori település fő utcájára néző telken. Első említésével az 1667. évben találkozunk, amikor Magyaróvár város megvásárolta Spadi János Ádám és János György hauskircheni nemeseknek a telken lévő kúriáját. Tulajdonosaikról még egy évszázaddal később is Spadihofnak hívták az épületet, amelyben a XVIII. sz. elején városi kocsmát működtettek a bérlők. A század 2. felében a pénzügyigazgatásban vagyont, nemességet, s ezzel a város határában birtokokat szerző Nunkovicsok egyik tagjának, Nunkovics Andrásnak a kúriája lett. Ő Moson vármegye adószedője volt, majd 1779-től alispánja lett, s az Óvárrott szokatlanul nagyméretű kúria megszerzésével maga és családja rangját kívánta reprezentálni.

A XIX. században az épület egy másik nemesi család, a Bikessyek birtokába került. Bikessy András a királyi jövedelmek beszedésének ellenőreként lett Moson megye táblabírája, a Spadihofot ő vagy fia, Ferenc megyei aljegyző és adószedő szerezte meg. 1830-ban a földszintes épületre emeletet húztak, így a földszinti helyiségek boltként vagy műhelyként bére adhatók lettek, az emelet szolgálhatott a tulajdonos otthonául. 1872-ben az épület Bikessy Guidó tulajdona volt, aki ekkor jelentős jövedelmet húzott belőle. 1877-ben az épületben 17 szoba és 8 bolthelyiség volt. 1879-ben a Mosonmegyei Takarékpénztár szerezte meg székháznak.

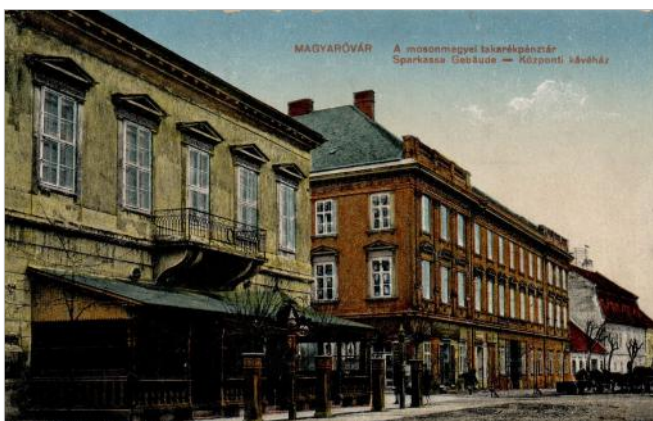
1.21. Holzhammer-ház

Második emeletet húztak a házra, és a kor ízlésének megfelelő historizáló klasszikus elemeket kapott. Ezeket vakolatból alakították ki, és valóságos palotává varázsolták a 21 szobát, 5 boltot, 5 kamrát, 6 konyhát, 4 padlást, 6 pincét és 3 raktárt magában foglaló házat. Földszintjén Holzhammer Károly működtetett vegyeskereskedést. 1935-ig birtokolta a takarékpénztár az ingatlant, ekkor kényszerfelszámolás miatt Holzhammer Károlyné (szül. Wallisch Irma) és fia, Holzhammer Jenő vásárolta meg 60 ezer aranypengőért.

A műemlék állapota

A Holzhammer-házat a kommunista hatalomátvételt követően, 1952-ben államosították. A leromlott állagú épületet 1967-ben „újították” meg, amelynek során megfosztották homlokzatdíszjeinek egy részétől, a rizalitok két szintet átfogó, kannelurázott törzsű, kompozit fejezetes pilasztereitől. Legutóbbi felújítására 2016-ban került sor.

Archív fényképek

Forrásmunkák

1. Ivánfi Ede: Magyar-Óvár múltja. Kézirat. Hansági Múzeum, Adattár, ltsz.: 91.1.97.
2. Genthon István: Magyarország művészeti emlékei. I. Dunántúl. Bp. 1959, 204. p.
3. Székely Zoltán: Holzhammer-ház. Művészettörténeti Szakvélemény. Kézirat. 2016.
4. Képek forrása: Moldoványi Géza, archív képek Hansági Múzeum, Ferencz Tibor.